

Dluhová problematika

Daniel Bartoň

Univerzita Karlova v Praze
Evangelická teologická fakulta

Základy práva, 23. dubna 2014

Úvod do dluhové problematiky

Civilněprocesní instituty, které mají vliv na zadlužení

Zkrácená řízení

Směnky

Rozhodčí řízení

Náklady řízení

Výkon rozhodnutí (exekuce)

Úvod do dluhové
problematiky

Civilněprocesní
instituty, které mají
vliv na zadlužení

Zkrácená řízení

Směnky

Rozhodčí řízení

Náklady řízení

Výkon rozhodnutí (exekuce)

Oddlužení

Prameny a
literatura

Závěr

Oddlužení

Jaké smlouvy jsou využívány k poskytnutí peněz

- ▶ **Výpůjčka** – půjčitel přenechává vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její *bezplatné* dočasné užívání
- ▶ **Zápůjčka** – zapůjčitel přenechává vydlužiteli zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu – lze sjednat úroky
- ▶ **Úvěr** – úvěrující se zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky

Úvod do dluhové
problematiky

Civilněprocesní
instituty, které mají
vliv na zadlužení

Zkrácená řízení

Směnky

Rozhodčí řízení

Náklady řízení

Výkon rozhodnutí (exekuce)

Oddlužení

Prameny a
literatura

Závěr

Poskytovatelé úvěrů a zápůjček

- ▶ Banky
- ▶ Nebankovní instituce
- ▶ Lichváři a jim podobná individua

Dluhová
problematika

Daniel Bartoň

Úvod do dluhové
problematiky

Civilněprocesní
instituty, které mají
vliv na zadlužení

Zkrácená řízení

Směnky

Rozhodčí řízení

Náklady řízení

Výkon rozhodnutí (exekuce)

Oddlužení

Prameny a
literatura

Závěr

Nejčastější úvěrové produkty

- ▶ Spotřebitelské úvěry
- ▶ Hypoteční úvěry
- ▶ Kontokorenty
- ▶ Kreditní karty
- ▶ Prodej na splátky

Zkrácená řízení

- ▶ Rozhodování o žalobě na zaplacení peněžní částky, aniž by docházelo k meritornímu přezkumu a ústnímu jednání (kontrola pouze formálních náležitostí návrhu)
- ▶ Žalovanému se do vlastních rukou (bez možnosti náhradního doručení) doručuje platební rozkaz, který získá účinky pravomocného rozsudku, pokud proti němu není v relativně krátké lhůtě podán odpor
- ▶ Pokud je proti platebnímu rozkazu podán odpor, nastupuje standardní civilní řízení

Druhy zkrácených řízení

- ▶ **Běžný (klasický) platební rozkaz**
- ▶ **Elektronický platební rozkaz** – žalovaná částka do 1 miliónu Kč, 15denní lhůta pro podání odporu
- ▶ **Evropský platební rozkaz** – přeshraniční případy (EU kromě Dánska), 30denní lhůta pro podání odporu
- ▶ **Směnečný a šekový platební rozkaz** – na základě předložení prvopisu směnky/šeku, 15denní lhůta pro podání námitek

Směnky

- ▶ Cenný papír dávající majiteli směnky nesporné právo požadovat ve stanovenou dobu na stanoveném místě stanovenou částku
- ▶ Slouží především k placení, úvěrování a zajištění
- ▶ Má abstraktní charakter – důvody jejího vystavení nehrají prakticky žádnou roli
- ▶ Směnka musí obsahovat
 - ▶ označení, že jde o směnku pojaté do vlastního textu listiny
 - ▶ bezpodmínečný příkaz/slib zaplatit určitou peněžitou sumu
 - ▶ u směnky cizí jméno toho, kdo má platit (směnečníka)
 - ▶ splatnost
 - ▶ místo, kde má být placeno
 - ▶ jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno
 - ▶ datum a místo vystavení směnky
 - ▶ podpis výstavce

Rozhodčí řízení

- ▶ Způsob mimosoudního řešení sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci
- ▶ Pravomoc rozhodců zakládá rozhodčí smlouva, která má většinou podobu *rozhodčí doložky* ve smlouvě
- ▶ Pravidla rozhodčího řízení vyplývají z rozhodčí smlouvy, zákona č. 216/1994 Sb., příp. z pravidel stálého rozhodčího soudu (např. Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR)
- ▶ Rychlejší, jednodušší, levnější, neveřejné
- ▶ Vhodný především pro profesionály, nikoliv pro spotřebitele

Zrušení rozhodčího nálezu soudem

- ▶ Jen ve výjimečných případech uvedených v § 31 zákona č. 216/1994 Sb.
- ▶ Neplatná rozhodčí smlouva, procesní pochybení atp.
- ▶ Rozhodnutí sporu ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem
- ▶ Rozhodčí smlouva týkající se sporů ze spotřebitelských smluv neobsahuje zákonem požadované informace (§ 5 odst. 3 zákona 216/1994 Sb.)

Náhrada nákladů řízení

- ▶ Účastníkům řízení soud přiznává náhradu účelně vynaložených nákladů dle míry úspěchu ve věci (§ 142 a násl. o.s.ř.)
- ▶ Náhrada nákladů nemusí být přiznána, pokud jsou zde důvody hodné zvláštního zřetele (§ 150 o.s.ř.)
- ▶ Účelně vynaloženými náklady jsou téměř vždy náklady na právní zastoupení advokátem, které se vypočítají dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (odměna + paušál za každý úkon právní služby)

Výkon rozhodnutí (exekuce)

- ▶ Exekuce představuje nucený výkon exekučního titulu
- ▶ Výkon rozhodnutí mohou provádět *soudní vykonavatelé* nebo *soudní exekutoři*
- ▶ **Exekučním titulem je**
 - ▶ vykonatelné rozhodnutí soudu, exekutora, orgánu činného v trestním řízení nebo jiného orgánu veřejné moci (kromě rozhodnutí ve věcech správních a daňových)
 - ▶ vykonatelný rozhodčí nález
 - ▶ notářský zápis se svolením k vykonanosti
 - ▶ soudem schválený smír
- ▶ Odměny a náhrady exekutorů se řídí vyhláškou Ministerstva spravedlnosti ČR č. 330/2001 Sb.

Oddlužení I

- ▶ Jeden ze způsobů řešení (hrozícího) úpadku, kdy jsou dlužníkovy dluhy sjednoceny, zajištění věřitelé jsou uspokojeni zcela, nezajištění do jimi schválené výše a zbytek dluhů může být dlužníkovi odpuštěn
- ▶ **Úpadek** – více věřitelů, peněžní závazky více než 30 dnů po splatnosti, neschopnost plnit své peněžité závazky
- ▶ Oddlužení může (až na výjimky) navrhnout pouze dlužník, který nemá dluhy z podnikání
- ▶ Součástí návrhu na povolení oddlužení by měly být:
 - ▶ příjmy za poslední 3 roky a očekávané příjmy v následujících 5 letech
 - ▶ seznam majetku a závazků
 - ▶ návrh způsobu oddlužení (zpeněžení majetkové podstaty nebo plnění dle splátkového kalendáře na dobu 5 let)

Oddlužení II

- ▶ Oddlužení není možné povolit, pokud by nezajištění věřitelé obdrželi méně než 30 % hodnoty jejich pohledávek nebo pokud je návrhem sledován nepoctivý záměr
- ▶ Pokud dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud na návrh dlužníka usnesení, jímž ho osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny

Prameny a literatura

- ▶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ▶ Zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový
- ▶ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- ▶ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů
- ▶ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád
- ▶ Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
- ▶ Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon
- ▶ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 177/1996 Sb., advokátní tarif
- ▶ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 330/2001 Sb.

- ▶ Dotazy
- ▶ Příště: Sepis civilněprocesních úkonů
- ▶ **Korespondenční úkol:** napište návrh na vydání (elektronického) platebního rozkazu na zaplacení 9.000,- Kč, které jste dne 1. února 2013 půjčili kamarádce, ale ta je dodnes nevrátila, ačkoliv tak měla učinit do konce roku 2013